

## "Dostum, Karpatlara Hoş Geldiniz"

*Bu önsöz, eser hakkında sürprizbozan öğeler içermekte olup romanın ilerleyen safhalarında ortaya çıkacak birtakım bilgi ve olgulardan bahsetmektedir.*

Korku türünde yazılmış yapıtlar arasında en sevilen, diğer sanat türlerine en fazla uyarlanan ve kaçınılmaz olarak da en çok taklit edilen eser şüphesiz Bram Stoker'ın meşhur romanı *Dracula*'dır. İçinde bulunduğumuz yıl yüz yirmi beşinci yaşını kutlayacak olan *Dracula*, sadece vampirleri konu edenler arasında değil neredeyse korku namına yazılmış tüm kitaplar arasında da en bilinenidir.

Yukarıdaki cümleyi çeyrek asır önce, "*Dracula 100 Yaşında!*" şeklinde söylediğimizden bu yana kan emici gece yaratıklarını konu eden yüze yakın yeni kitap, film, tiyatro oyunu, çizgi roman ve bilgisayar oyunu yayınlanmış olmalı. Geriye dönüp baktığımızda ölümsüz Kont ve hikâyesi hakkındaki iddianın geçerliliğinden hiçbir şey kaybetmediğini görüyoruz. *Dracula* yazılmış en meşhur korku romanı olarak anılmaya devam ediyor.

İster kana susamış voyvodanın sıkı bir takipçisi, ister Sir Henry Irving'in yanında uzun yıllar çalışmış şu İrlandalı beyefendinin yazdığı romanın aslında çokça şişirilmiş bir balon olduğunu düşünün, fark etmez. Bram Stoker'ın romanı tartışmasız bir şekilde korku edebiyatının en başarılı eseridir.

İtiraf ediyorum, ben iflah olmaz bir *Dracula* hayranıyım. Hangimiz değiliz ki? Kitabı okuduğum ilk günden bu yana, asil vampirimizin Borgo Geçidi'nin ötesinde başlayıp Londra'nın karanlık sokaklarına taşınan macerasından sahneler, karakterler, yan hikâyeler ve anekdotlar kafamın içinde dolanıp durur. Yazdığım birçok öyküde Bram Stoker'ın romanından ilham almışım. Aynı şekilde, severek okuduğum çoğu eserin de *Dracula*'dan izler taşıdığını söyleyebilirim. Tanıdığım çoğu korku yazarının benzer durumda olduğunu belirtmeme gerek yoktur sanırım.

Bu hayranlığın birden çok sebebi var.

Yakın sayılabilecek bir tarihe kadar Türkiye'de korku edebiyatı kısıtlı bir alanda yazılan ve küçük bir kitle tarafından talep edilen, okunan bir türdü. Fakat zaman ilerledikçe hem yerli hem de çeviri korku eserlerinin sayısının arttığını, kitapların daha çok insana ulaştığını, büyük ve köklü yayıncıların korku romanlarına yer vermeye başladıklarını görüyoruz. Bizler gibi korku edebiyatına gönül vermiş yerli yazarların korku hikâyelerinin yaygınlaşmasında katkısı olduğuna inanıyorum. Daha önce *Anadolu Korku Öyküleri* serisine eserleri arasında yer veren Bilgi Yayınevi, korku/gotik klasiklerini yeniden yayımlayarak korku edebiyatı adına kıymetli bir iş yapmaktadır.

Korku, son derece kapsamlı ve etkili bir anlatı şeklidir. Bu nedenle de edebiyattan tiyatroya, sinemadan bilgisayar oyunlarına kadar geniş bir alana yayılmış ve edebiyatın dışında da önemsenmiştir. Korku, canavarları, kahramanları ve kurbanlarıyla çoğu zaman müthiş bir okuma zevki sunar. Ancak konu ettiği olgular ve anlatma yönteminin genele hitap etmediği de bir gerçektir. Okurların ve yayıncıların önyargısını kırmadan daha geniş kitlelere ulaşmakta zorlanır. Birkaç yapıt bu önyargıyı kırmayı başarıp korku hikâyelerinin yayılmasında öncü olmuştur. Şüphesiz, *Dracula* da onlardan biridir.

*Dracula*'yı bu denli etkileyici ve vazgeçilmez kılan, aradan geçen bir asır boyunca eskimek şöyle dursun her on yılda bir tekrar gündeme getiren nedenleri gelin birlikte inceleyelim.

Öncelikle *Dracula*, romana adını veren başkahramanımız, yaşayan bir "ölüdür." Vampirler, sonsuz yaşam, mezarından kalan ölümler, hortlaklar gerçek olmayabilirler. Ama aradan geçen yüz yirmi beş yıla ve edebi yolculuğuna bakarak söyleyebiliriz ki *Dracula* romanı ve hatta Kont *Dracula* gerçekten de ölümsüzdür. Zira sürekli olarak mezarından hortlayıp dirilmiş, defalarca karşımıza çıkmıştır. Onu yenebilir, alt edebilir ancak tamamıyla öldüremezsiniz.

Başlangıçta romandan biraz bahsetmek doğru olacaktır.

*Dracula*, Kraliçe Viktorya'nın hüküm sürdüğü 64 yıllık süre boyunca yaşanan "Büyük Britanya"nın ütopyasının sonlarına doğru ama dönemin etkisinin en yoğun şekilde hissedildiği bir zamanda yazılmış, gizem yüklü bir korku romanıdır.

Genç kâtip Jonathan Harker, çalıştığı avukatlık bürosu tarafından önemli bir iş için uzaklara, Doğu Avrupa'nın kalbinde yaşayan bir müşterinin yanına gönderilir. Kahramanımız, varlıklı bir asilzade namına Londra'da almaya niyetlendiği mülklerin tapu senetlerini imza ettirmek için yollara düşer. Soylu Kont'un detaylı yol tarifıyla, ağır aksak ilerleyerek müşterinin şatosuna doğru yol alırken Doğu'nun gizemlerini ve acayipliklerini gözlemler. Batıl inanç sahibi insanlar ona en az Doğu'ya doğru ilerlerken giderek daha fazla rötör yapmaya başlayan trenler kadar tuhaf gelmektedir. Viktoryen Çağ İngiliz beyefendisinin Doğu'ya karşı duyduğu bu şüpheli ama hayranlık içeren bakış açısı Bay Harker'da ayan beyan hissedilir. Sonunda Borgo Geçidi'ni aşmış Kont'un şatosuna ulaştığındaysa bambaşka bir dünyayla karşılaşacaktır. Kont *Dracula*, zamanın donup kaldığı, koridorlarında sayısız dehşeti barındıran şatosunda genç Harker'ı karşılar. Ona içtenlikle, "Hoş geldin" der. Zaman için-

de Kont'un yapmacık dostluğunun ardına gizlenmiş sinsi planları birer birer ortaya çıkar. Kan emici canavar Kont Dracula, Harker ve temsil ettiği şirket sayesinde Londra'ya kalıcı olarak yerleşmek, korkunç yaşantısına dünyanın en güzel ve ışıltılı kentinde devam etmek istemektedir. Zavallı Jonathan Harker'ın onu durdurmak için yapabileceği bir şey yoktur. Genç kâtime düşen kendisi için uygun görülmüş ölüm tarihini beklemektir. Daha sonra olaylar gelişir ve Kont'un Londra'da son bulan yolculuğu boyunca yaşadığı dehşetlere günlükler, gazete kupürleri ve kayda alınan diğer belgeler sayesinde şahit oluruz. Bu esnada genç dostumuz Jonathan Harker'ın nişanlısı Wilhelmina Murray ve Mina'nın hayat dolu can dostu Lucy Westenra'yla tanışırız. Lucy'nin arkadaşı Dr. Seward'ın çaresizlik içinde başvurduğu eski hocası Abraham Van Helsing'in de dahil olduğu ekip Dracula'nın peşine düşer. Zaman zaman rollerin değiştiği bir kovalamaca, amansız bir av başlar.

*Dracula*, döneminin hem zenofobik hem de misojenik Londralısını yansımasıyla da roman olmanın dışına çıkıp bir belgesel havasına bürünmektedir. Kimilerine göre Bram Stoker'ın eseri, yayımlandığı dönemde okurlarında zaten var olan bir duyguyu, 19. yüzyılda Londra'ya göç eden varlıklı Yahudilere karşı duyulan korkuyu ustaca yansıtmaktadır.

Romana adını veren ve kötülüğün beden bulmuş hali olan Vampir Kont, hikâyenin geçtiği modern çağa tamamen zıt, antik bir yaratıktır. Zaman zaman korkunç bir surete bürünerek adeta masallardan fırlamış bir canavar halini alır. Gerçek olmayacak kadar solgun teni, bir hayaleti andıran görünümü ne gibi dehşetleri gizliyor, bilinmez.

Dracula, kurbanı olarak seçtiği Viktoryen dönem kadınlarının sadece kanlarını içmez, aynı zamanda onları cinsel anlamda da baştan çıkarıyor gibidir. Dracula'yla kurbanları arasında hissedilen cinsel gerilim, edebiyatta cinsellik konusu dahilinde

tekrar tekrar ele alınmıştır. Hazza ve cinsel iştaha sapkınlık gözüyle bakılan bir dünyada arzunun başka yönleri de olup olmadığı merakını satır aralarında aramaya çıkan bir Bram Stoker'dan bahsetmek mümkün müdür? Ama hayır, lütfen... İster İrlanda yüksek mahkemesinin gün görmüş eski bir kâtibi ister Sir Henry Irving'in meşhur tiyatrosu Lyceum'un emektar mesul müdürü olun, fark etmez. Kraliçe Viktorya'nın hüküm sürdüğü uzun yüzyılın son günlerinde dahi böyle şeyler yazamazsınız. Ne münasebet...

Bram Stoker'ın canavarı korkunç bir Londralıdır ve belki de bu kadar korkutucu olmasını karanlık Londra sokaklarına borçludur. O yıllarda Londra tam da bir vampirin yerleşmeyi düşüneceği gibi bir yerdir. Öncülü sayılabilecek yaratıkların aksine Stoker'ın vampiri sadece balo salonlarında, ücra Orta Avrupa kasabalarında ya da terk edilmiş şatolarda görülmez. Vampir artık Londra sokaklarının bir müdavimi, kalabalıkların bir parçası haline gelmiştir.

Gotik korku hikâyelerini incelediğimizde temelde hep bir uyarılma, eski ve antik olan hikâyeyi ya da canavarı yaşanan çağda geçecek şekilde yeniden yorumlama eğilimi olduğu gözlemlenir. Bram Stoker'ın da eseriyle katkı yaptığı 19. yüzyıl korku anlatılarında bu durum sıkça görülür.

Gotik canavarlar, unutulmuş zamanın kötülükleri resmen bu yeni çağa çekiliyorlardır. Davetsiz misafirler gaz lambalarının ve belki de Edison'un karbon filament ampullerinin ışıltısıyla dolup taşan balo salonlarına özlemle bakmakta, camlara dizilmiş, hevesle içeriyi seyretmektedirler. Yeni dünyanın parıltısı onları cesaretlendirmektedir. Büyüleyici, korkunç, tekinsiz olmaları fark etmez; yeni insan onlara kayıtsız kalamaz. Londralılar eskinin korkunç canavarlarına inanmaya meyillidirler. Robert Louis Stevenson'un ünlü eseri *Dr. Jekyll ile Bay Hyde*'in yaratılmasına da ilham veren Karındaşen Jack vakası yaşanılır.

sadece birkaç yıl olmuştur. Londra'yı dehşete düşüren bu cinayetler, modern dünyanın vahşetleriyle açıklanamaz ne de olsa.

Kurbanlarının kendilerini kollarına bıraktıkları bu eskinin yenisi vampir, karşı konulamaz bir yaratıktır. Gotik anlatının temel unsuru olan görkemli ama korkunç karşılaşma ânı, süblime, *Dracula* romanının her bir satırına sinmiştir.

Canavarla yüzleşmeyi göze alan kahramanlarsa “modern dünyanın yüz akı, bir Batı Karması”, her daim iyinin ve haklının yanında yer alan Beyaz Yıldızlar takımındır.

Genç Lord Godalming, Arthur Holmwood, okyanus ötesinden yürekli bir Teksaslı Quincey Morris, genç yetenekli Dr. John Seward, diğerleri ve en son olarak da Hollanda'nın bağrından kopup gelmiş “bir filozof, metafizikçi ve günümüzün önde gelen bilim insanlarından” olan Prof. Dr. Abraham Van Helsing güçlerini birleştirirler. Zamanla Kont Dracula'nın baş düşmanı haline gelecek olan Van Helsing'in komutasında kan naklinden kutsal haç kullanımına kadar geniş bir yelpazedeki silahlarını kuşanırlar. Başlarda bir savunma hattı niyetiyle kurulan ittifak, sonrasında bir ileri saldırı kuvvetine dönüşür. Kahramanlar, şeytani yaratığın peşine düşmekten geri kalmazlar.

Profesör Van Helsing, *Dracula* romanının belki de en ilginç karakteridir. Öncelikle Van Helsing karşısına çıkan her zorluğu aşmasını bilen bir dâhi, becerikli bir problem çözücüdür. Son derece bilgili, kendinden emin görünse de aslında kafası karışık biridir. Tıp doktorudur ama mucizeler, büyüler ve batıl inançlarla haşır neşirdir. Hatta kitapta Dr. Seward profesörü anlatırken profesörün bu yönüyle akademide biraz da alaya alındığını ima eder.

Abraham Van Helsing'in bünyesinde taşıdığı bu zıtlık 19. yüzyıl bilim insanı beyefendilerinin çoğu için geçerli olmayabilir. Zira kan nakliyle kutsal suyu aynı anda ama farklı ellerinde taşıyarak sorunun üstüne üstüne giden bu insanlar bilim dün-

yasının değil de dönemin karanlık romantiklerinin en sevdikleri karakterlerdir. Bilimin müthiş keşifleriyle geçmişin efsanelerini buluşturmak, mucizelerin ve bilimin aynı anda bir arada yaşayabileceğini düşlemek bu yazarların adeta aklını başından alır. Karanlık romantikler arasında kimler yoktur ki: Mary Shelley, Edgar Allan Poe, Sheridan Le Fanu, Lord Byron.

Dönemin en sevilen numaralarından biri de budur: Bilim insanının metodik olarak büyü yapması. Yazarlar ve aslında okurları tuhaf, büyü-bilimsel bir dünyada yaşama hayaline bayılırlar.

İsa'nın cansız bedeninin nakşedildiği minyatür bir haç canavarı defetmek için en az damar yolundan verilen bir ilaç kadar etkilidir.

Şüphesiz dönemin aydınları arasında da bu gibi kafası karışık insanlar görebiliriz. Genelde kurmaca yazarları biraz daha farklı, çarpık bir profil çizmektedirler. Pozitif bilimlere gönül vermiş gibi görünüp batıl inançlara saplanıp kalmalarıyla meşhurdurlar. Ruha inanan bilim insanıyla ilerici görünümlü şifacılar birbirlerine karışırlar. Viktoryen dönem yazarıyla bilim insanının kafa karışıklığı ne kadar da tanındıktır. İçinde bulunduğumuz dönemle yani ikinci bin yılın baharıyla, hatta belki de dünyanın bütün zamanlarıyla benzerlik gösterir. Aradan geçen asırları düşününce hiçbir şeyin değişmediğini görmek trajikomik bir deneyim sunar.

Sheridan Le Fanu, Bram Stoker'ın, bilhassa da *Dracula* romanını yazdığı sırada en çok etkilendiği yazardır diyebiliriz. Özellikle Sheridan Le Fanu'nun yarattığı Dr. Hesselius karakteri *Dracula*'daki Profesör Abraham Van Helsing'in atası sayılabilir. Van Helsing'in doğaüstü olgulara yaklaşımında neredeyse tamamen Dr. Hesselius'un yöntemlerini ve bakış açısını görürüz.

Bram Stoker'ın eserindeki çeşitliliği, çok boyutluluğu, coğrafi, kültürel ve edebi manada geniş bir alanda geçiyor olmasını

yazarın geniş sosyal çevresine bağlayanlar da vardır. Stoker'ın sohbetlerine dahil olma şansı yakaladığı yazarlar, şairler, gezginler ve bilim insanları hiç de az değildir. Sir Henry Irving'in hayli kalabalık olan arkadaş grubu her defasında Bram Stoker'a yeni ve ufuk açıcı şeylerden bahsediyorlardır.

Her çeşit vampir, romanın başkahramanı, acımasız canavar için gözüne kestirdiği tarihsel figür, Eflak Voyvodası Vlad Dracula bağlantısı bile ilhamını böyle bir sohbetten alıyor olabilir. Örneğin, Arminius Vambery'nin bir akşam sohbeti esnasında Sir Henry Irving'e yeni bir temsilde canlandırması ümidiyle önerdiği ancak kabul görmeyen Vlad Dracula bahsi Bram Stoker'ın yanında konuşulmuştur. Fiziksel olarak son derece Bram Stoker'ın hamisi, aralarında aşk-nefret tarzı bir bağ bulunan Sir Henry Irving'e benzeyen canavar, o gecedен sonra kendine bir kimlik, bir isim bulmuş olabilir.

*Dracula'yı* incelerken Kont Dracula'yı atlamak olmaz. Belki romanı bu kadar tartışmalı ve ölümsüz yapan canavarın ta kendisidir.

Dracula bir vampir mozağıdır. 1800'ler boyunca vampir miti inanılmaz bir değişim geçirir ve resmen evrilir. Sanki ideal vampiri yaratmak için yazarlar, çizerler ve okurlar bir araya gelmiş, yüz yıl boyunca hummalı bir şekilde çalışmış gibidirler. Dracula öncüllerinin hepsinden izler taşır ama hiçbirine doğrudan benzemez. Parçalardan oluşmuş bir bilmece gibidir ancak birbirine geçen yamalar, izleri görülmeyecek derecede sıklıdır.

18. yüzyıldan itibaren iyice kendinden bahsettirmeye başlayan korku türü, ağırlıklı olarak vampir, hayalet hikâyeleriyle edebiyatta bir yer edinmiştir. Ancak bir zamana kadar hayalet hikâyeleri sıkıcı ve hep aynı şeyi anlatacak şekilde ilerler. Unutulmuş köyleri gezersiniz. 1800'lere gelindiğindeyse işler değişir. Polidori'nin ürkek kaleminden saçılan kıvılcım birden yangına dönüşür. Karanlık romantizme gönül vermiş yazarlar



vampiri yerel mitlerin kucağından çekip alır, onu balolarına, şehirlerin yarı karanlık sokaklarına davet ederler. Temelde Polidori'nin Lord Ruthven'i, Byronik soylu vampir imgesini yaratır. Dracula bir yönüyle Byronik vampirdir.

Solgun yüzlü bir düzenbaz, Viktoryen çağın değer yargılarını umursamayan, öfkeli bir asidir. Dracula bir diğer yönüyle Carmilla gibidir.

Kan kırmızı bir ruj sürülmüş gibi parıldaayan dudakları ve dudaklarının zapt edemediği sivri keskin dişleri olan korkutucu bir adamdır. Dracula'nın yüzü Vampir Varney'ye benzer.

*Dracula*, sadece benzerlik taşıdığı daha eski vampir hikâyelerini değil tüm dünya folklorundaki vampir anlatılarını da bedeninde taşır. Her bölgeden ve çağdan vampiri barındırır.

Vampirler için hesaplanmış bir pi sayısı gibidir. Dairenin yarıçapının çevresine bölünmesiyle elde edilen bu sayı sonsuza kadar devam eder. Ama pi sayısı fenomeniyle Vampir Dracula arasındaki esas benzerlik bu ölümsüzlük meselesi değildir. Teoride pi sayısı içerisinde hemen hemen bütün sayı birleşimlerini barındırabilir. Dracula'da beden bulan vampir karması çok çeşitlidir. Geçmişten ve gelecekte izler taşır. Söylencelerdeki ya da şehrin loş ışıklarına gizlenmiş, ister edebi eserlerde boy gösterecek ister sonraki asırda sinemada yakışıklı aktörlerin canlandırdığı türden olsun, her tür vampir Dracula'nın bedeninde bir şekilde görülebilmektedir. Örneğin, roman boyunca korkunç bir canavar olarak resmedilen vampir, Bram Stoker'ın öyle bir niyeti olmasa bile ileride romantik Dracula'ya esin kaynağı olacak şu kelimeleri fısıldar:

*Ardından Kont yüzüme dikkatle baktıktan sonra dönüp usulca şunları söyledi: "Evet, ben de sevebilirim; siz de hatırlarsınız geçmişten, öyle değil mi?"*

Canavarımız, Jonathan Harker'ın kanını içmek üzere olan vampir gelinlerine tehditle karışık sitem eder. Onu kalpsizlikle

suçlayan diğerlerine karşı kendini savunur. Romanın yazıldığı ve geçtiği dönem için epey yeni bir fikirdir bu. Henüz ortada romantik bir vampir fikri yoktur. Hatta vampirlerin ne melun yaratıklar olduğu konusunda tüm yazarlar görüş birliği etmiştir. Dracula'nın atası sayılabilecek Lord Ruthven, Vampir Varney, Carmilla ve daha nice gece yaratığının hisleri önemsizdir. Onlar Kraliçe Viktorya'nın hüküm sürdüğü o ütopyik çağın namuslu kadınlarını baştan çıkararak, hem cinsel hem de bedensel ihtiyaçlarını gidermekten geri kalmayan iğrenç yaratıklar, düşmandırlar. Romantik canavar fikrinin sinema ve aktörler sayesinde kendine taraftar bulmasına en az elli yıl, belki de seksen yıl vardır. O kadar yıl sonra böyle bir vampir üzerine film çekmek isterseniz uyarılma yapacağınız kitap hangisidir peki? Tabii ki *Dracula*.

*Dracula*'yı bu kadar sevilen ve ilgi çekici bir eser haline getiren sebepleri uzun uzun konuştuk ama en önemlisini sona sakladım. Diyebiliriz ki istediği kadar adından söz ettirsin, eğer sinema olmasaydı bugün *Dracula* miti olmazdı. Vampire ölümsüzlüğünü bahşeden aslında sinema ve Kont'u canlandıran aktörlerdir diyebiliriz. Özellikle 20'lerde, 30'larda *Dracula* parlıtısını yitirmiş, kendi halinde bir piyesken, onu dünya çapında bir korku yıldızına çeviren Béla Lugosi'dir. Bugün bile Dracula deyince ilk akla gelen Béla Lugosi'nin yüzüdür.

Dracula (kendisini yaratan Bram Stoker'a çok fazla iyiliği dokunamadıysa da) kendisine yapılan iyiliğe karşılık vermeyi bilen bir canavardır. Vampir Kont'u canlandıran, onu tekrar gündeme getiren bütün aktörler en az Dracula'nın kendisi kadar ünlü olmuşlardır. Bu başarı sonraki yıllarda da devam etmiş, Christopher Lee'den Klaus Kinski'ye, Frank Langella'dan Gary Oldman'a, Dracula'yı oynayan aktörler de en az vampirin kendisi kadar ölümsüz ve meşhur olmuşlardır. Jonathan Harker'ı oynayan aktörleriyse, Keanu Reeves'i ayrı tutarsak, hatırlayan

pek çıkmaz. Çok mu iddialı bir önerme oldu dersiniz? O halde 1931 tarihli *Dracula* filminde oynayan aktörün adını hatırlamaya çalışın. Hatırlayabildiniz mi? Hayır mı? Üzülmeysin. David Manners bu duruma eminim ki aldırmayacaktır.

Aslında *Dracula*'nın aktörler üzerindeki büyümlü etkisi, tiyatroya ve sinemaya uyarlanması esnasındaki başarısı ilham alındığı yerde saklıdır. Birçok yönüyle, mimik ve jestleriyle *Dracula*, Bram Stoker'ın uzun yıllar boyunca yanında çalıştığı ünlü aktör Sir Henry Irving'den başkası değildir. Kont *Dracula*'nın teatral gücünün izi ona kadar sürülebilir. Stoker'ın pek de hazretmediği, bıktırıcı kaprislerini kötülükle özdeşleştirdiği işvereni için düşündüğü finale görülmeye değerdir.

Vampirler, kurt adamlar, hortlaklar ve gecenin diğeri şeytani çocukları dünya döndükçe var olmaya devam edecekler. Süper kahramanlara, uzay yolcularına, büyümlü canavarlara dönüşüp dursalar da canavarlar her zaman yanımızda olacaklar. Bizler iyiliği de kötülüğü de insanüstü bir yaratıktan beklemeye devam ettiğimiz sürece *Dracula* yaşamaya devam edecek gibi görünüyor. Ne de olsa (sadece kitaplarda yaşasalar bile) dünya üzerinde yaşanan insanüstü onca kötülüğün sorumluluğunu üstlenebilecek, omuzlarında taşıyabilecek kadar güçlü bir canavara her zaman ihtiyacımız var.

*Dracula* için, romanı, kahramanları, uyarlamaları, etkilediği eserler ve korku edebiyatındaki yeri hakkında söylenecek daha çok şey var. Ama artık sözlerime son verip sizleri daha fazla bekletmeden Jonathan Harker'ın günlüğüyle baş başa bırakmak istiyorum.

Asil kontun dediği gibi:

*Dostum, Karpatlara hoş geldiniz.*

**Galip Dursun**  
**Kadıköy, Ocak 2022**



# Birinci Bölüm

## *Jonathan Harker'ın Günlüğü*

(stenoyla yazılmış)

3 Mayıs. Bistritz. 1 Mayıs günü akşam 8.35'te Münih'ten ayrıldık, ertesi sabah erkenden Viyana'ya ulaştık. Aslında sabah 6.46'da varmamız gerekiyordu ama tren bir saat gecikti. Biraz trenin penceresinden, biraz da sokaklarında yaptığım kısa bir yürüyüşten gördüğüm kadarıyla Budapeşte harika bir yere benziyor. Geç vakitte vardığımız için istasyondan çok uzaklaşmaya çekindim, zaten mümkün olduğunca vaktinde hareket edecektik.

Edindiğim izlenime göre Batı'yı terk edip Doğu'ya giriş yapıyorduk; en geniş, en derin yerleri burada olan soylu Tuna Nehri üzerindeki Batı'nın en görkemli köprüleri, Türk hâkimiyetinin gelenekleri içine götürüyordu bizi.

Oldukça erken saatte yola koyulduk, karanlık çöktükten sonra Klausenburgh'e ulaştık. Burada geceyi Royale Otel'de geçirdim. Akşam yemeği için, daha doğrusu akşam yemeği niyetine, kırmızıbiberle pişirilmiş bir tavuk yedim, lezzetliydi ama susatıyordu (Hatırlatma: Mina için tarif al). Garsona sordum, yemeğin adı *paprika hendl* imiş, ulusal bir yemek olduğundan Karpatlar boyunca her yerde bulabilirmişim. Çat pat Almanca burada işe yarıyordu gerçekten, onsuz işimi nasıl gördüm, bilmiyorum.

Londra'da kendime ayıracak biraz zaman bulduğumda British Museum'ı ziyaret etmiş, kütüphanedeki kitaplar ve haritalardan Transilvanya'yla ilgili bilgi edinmiştim. Bu ülkeden soylu biriyle ilgileneceğim için bölge hakkında önceden bilgi edinmenin hiçbir zararı olmayacağını düşündüm. Sözünü ettiği bölgenin, ülkenin en doğu ucunda, Avrupa'nın en yabani, en az bilinen kısımlarından biri olan Karpat Dağları'nın ortasında, tam üç eyaletin sınırında kaldığını gördüm: Transilvanya, Moldova ve Bukovina.

Dracula Şatosu'nun tam yerini hiçbir haritada tespit edemedim ya da herhangi bir çalışmada bulamadım; zira bu ülkenin henüz bizim Ordnance Arama Haritaları'yla<sup>1</sup> kıyaslanabilecek kadar iyi haritaları yoktu. Fakat Bistritz'in, adı Kont Dracula tarafından konan, postanesi bulunan, epeyce iyi bilinen bir yer olduğunu öğrendim. Mina'yla seyahatlerim hakkında konuşurken hatırlayabilmem için notlarımın bazılarını buraya yazacağım.

Transilvanya'nın nüfusu dört farklı milleti içine alıyordu: Güneyde Saksonlar, Daçyalıların soyundan gelip onlarla karışmış olan Eflaklar, batıda Macarlar, doğu ve kuzeydeyse Sekeller. Bense Attila ve Hunların soyundan geldiğini iddia eden son milletin arasına gidiyorum. Bu doğru olabilir; çünkü Macarlar on birinci yüzyılda ülkeyi fethettiklerinde buraya Hunların yerleşmiş olduğunu görmüşler.

Dünyada bilinen tüm batıl inançların, hayali bir girdabın merkeziymiş gibi Karpatların oluşturduğu at nalı biçimindeki bölgede toplandığını okudum; eğer doğruysa çok ilginç bir seyahat olacak (Hatırlatma: Bunların hepsini Kont'a sormalıyım).

Yatağım yeteri kadar rahat olsa da gördüğüm türlü türlü rüyalar yüzünden iyi uyuyamadım. Pencereimin hemen altında bütün gece uluyan bir köpek vardı, belki de sebebi oydu ya

---

1) İngiltere ya da İrlanda hükümetlerince üretilen haritalar. [ç.e.n.]

da yediğim kırmızıbiberdi zira sürahideki bütün suyu içmeme karşın hâlâ susamış hissediyordum. Sabaha doğru uyumuşum, kapımın aralıksız çalınmasıyla uyandım; tahminen o saate kadar deliksiz uyumuştum. Kahvaltıda biraz daha kırmızıbiberle *mamaliga* dedikleri mısır unundan yapılmış bir tür lapa yedim. Yanında da *impletata* diye adlandırdıkları içi kıymayla doldurulmuş patlıcan yedim, mükemmel bir yemek (Hatırlatma: Bunun da tarifini al). Tren saat sekize varmadan hareket edeceğinden, ya da öyle olması gerektiği için diyelim, kahvaltıyı çabuk bitirmem gerekiyordu ama saat 7.30'da istasyona koşturduktan sonra tren hareket edene kadar bir saat vagonun içinde oturmak zorunda kaldım. Doğu'ya gittikçe trenler dakik olmaktan daha da uzaklaşıyorlar gibi geliyor bana. Çin'de nasıllardır kim bilir.

Gün boyunca, her türden güzelliklerle dolu bir ülkenin içinde salına salına ilerledik sanki. Kâh eski dua kitaplarında kilere benzer dik yamaçlı tepelerin üstünde kaleler ya da küçük kasabalar görüyor, kâh kenarlarındaki geniş taş bentlerden büyük sellere maruz kaldığı anlaşılan nehirlerle kanalların yanından geçiyorduk. Bir nehrin kıyılarını temizlemesi için bol su ve güçlü akıntı gerekiyordu. İstasyonların hepsinde her türden giysiler içinde insan topluluğu, bazen kalabalıklar görüyorduk. Bazıları kısa ceketleri, yuvarlak şapkaları, evde dikilmiş pantolonlarıyla aynı bizim oralardaki köylüler gibiydi ya da Fransa ve Almanya'dan dönerken gördüklerime benziyorlardı, bazılarıysa ilginçti. Çok yakından bakmadığınız sürece kadınlar güzel görünümlüydü fakat belleri çok biçimsizdi. Hepsi de bir çeşit uzun kollu, beyaz elbise giymişti. Çoğunun belinde, üzerinden şeritler sarkan, bale temsillerindeki kostümler gibi iri kemerler takılıydı ama tabii altlarında iç eteklikler vardı. Gördüğümüz en tuhaf insanlar, büyük kovboy şapkaları, bol, kirli beyaz pantolonları, beyaz keten gömlekleri, neredeyse bir ayak kalınlığında,

pirinçten çivilerin zımbalandığı kocaman deri kemerleriyle geri kalanlardan daha barbar görünen Slovaklardı. Pantolonlarının paçalarını içine soktukları uzun çizmeler giymişlerdi. Hepsi de siyah uzun saçlı, kara ve gür bıyıklıydı. Çok ilginçlerdi ama hiç çekici değillerdi. Sahneye koysanız Doğulu bir eşkiya çetesi gibi görünürlerdi. Fakat bana söylendiğine göre oldukça zararsızlardı, hatta kendilerini savunmada nispeten eksikleri vardı.

Çok ilginç, eski bir yer olan Bistritz'e vardığımızda alacakaranlığın karanlık tarafı çökmüştü. Neredeyse sınırda olduğundan –Borgo Geçidi buradan Bukovina'ya uzanır– geçmişte epeyce fırtına atlatmıştı, bunun izlerini görmek mümkündü. Elli yıl önce art arda büyük yangınlar çıkmış, beş ayrı yerde büyük yıkımlara yol açmış. On yedinci yüzyılın başında üç hafta boyunca kuşatma altında kaldığında on üç bin kişi ölmüş. Savaşta kayıplara elbette kıtlık, hastalıklar eşlik etmiş.

Kont Dracula, beni Golden Krone Otel'i'ne yönlendirmişti ki zevkime uygun bir şekilde tamamen eski usul döşenmişti, elbette mümkün olduğu kadar ülkenin hayat tarzını görmek istiyordum. Beklediğim belliydi zira kapıya yaklaştığımda üzerinde alışılmamış köylü kıyafetleri olan güleç bir yaşlı kadınla karşılaştım. Beyaz içliğin üstüne iffetli olamayacak kadar dar, önü ve arkası renkli kumaşlardan yapılmış bir önlük giymişti. Yaklaşınca hafifçe eğilip, "Herr İngiliz?" dedi. "Evet" dedim, "Jonathan Harker." Gülümsedi, kapıya dek peşinden gelen beyaz gömlekleli yaşlı adama bir şeyler söyledi. Adamcağız gitti ve elinde bir mektupla hemen döndü:

*Dostum, Karpatlara hoş geldiniz. Sizi sabırsızlıkla bekliyorum. Bu gece iyi uyuyun. Yarın saat üçte Bukovina'ya bir posta arabası kalkacak. O arabada size bir yer ayrıldı. Borgo Geçidi'nde arabam bekliyor olacak, sizi alıp bana getirecek. Umarım*